

70. výročie klubu chovateľov slovenských hrvoliakov

Kto a kedy vyšľachtil nášho slovenského hrvoliaka (SH) nie je nám známe, ani zo záznamov, ani z ústneho podania starých chovateľov. Vieme, že sa SH choval v kraji „podjavorinskom“, a to najmä okolí miest Brezovej pod Bradlom, Myjavy, v Starej Turej a tiež v okolí Nového Mesta nad Váhom. Tieto mestá sa môžu pýšiť, že sú kolískou nášho holuba. Teda vieme, kde sa choval a podľa týchto vedomostí ho museli tu aj vyšľachtiť, lenže kedy a kto, zostáva záhadou.

Ocenení chovatelia za dlhoročný prínos pri šľachtení a propagácii SH, ktorým cenu odovzdali Ivo Podberský st. (predseda KCHSH) a Ing. Ivan Krivosudský (tajomník KCHSH a poradca chovu). Zľava: M. Figel, M. Matúš, J. Magula, I. Podberský st., J. Balázs, Ing. I. Krivosudský, MVDr. A. Halmo, E. Škvarčina.

Z ústneho podania starých, dnes už nežijúcich chovateľov, vieme, že sa tu bielohlávký (tak ich tunajší ľud menoval) chovali, tiež ich chovali aj ich otcovia a dedovia. Podľa týchto informácií je teda možné stanoviť termín vzniku tohto plemena na prvú polovicu 19. storočia. Chov prechádzal z jednej generácie na druhú spolu s ostatnými domácimi zvieratami, ako dedičstvo po otcoch.

SH sa podľa slov pamätníkov, za čias pred 1. svetovou vojnou, vyznačoval mocnou, robustnou postavou a choval sa na dvoroch roľníkov, mlynárov, domkárov a všade, kde boli pre jeho chov možnosti. Tešil sa obľube, starých i mladých, pre svoju mohutnú postavu a úhľadnú kresbu, krásny hrvoľ a pritom dobrý, rýchly let, pomocou ktorého lepšie prekonával sťažené podmienky, dané tvrdou prírodou podjavorinského kraja. Nezanedbateľnou prednosťou pre jeho chovateľov však zostávala najmä úžitkovosť tohto plemena. Ťažké, dobre osvalené mláďatá, odchovávané počas celého roka boli vitným spretrením jedálničky.

Pred rokom 1918, t.j. za čias Rakúsko-Uhorska, nemal kto na Slovensku vystúpiť s požiadavkou uznania SH za samostatné národné plemeno. V tom čase neexistovala nijaká slovenská chovateľská organizácia, ktorá by sa bola za jeho uznanie postavila. Nepriaznivé politické pomery na Slovensku neumožňovali bližší styk s českými krajinami a tým menej písanie do českých odborných časopisov. Tu možno hľadať príčiny, prečo sa nezachovali písomné doklady o SH zo starších čias. S prvými písomnými údajmi o existencii SH sa

stretneme po roku 1918, po vzniku 1. ČSR, a to na stránkach odborných časopisov Slovenská farma, Zvířena, Rádce z Předmostí a Československý holubář.

Články do týchto časopisov pisali o našom holubovi Koloman Slimák z Nového Mesta nad Váhom a Ján Pavlovič zo Starej Turej. Obaja boli vytrvalými propagátormi a bojovníkmi za uznanie SH ako samostatného plemena. Prvým písomným dokladom je článok K. Slimáka uverejnený v časopise Zvířena (r. 1924) pod titulom „Moravský či Slovenský bielohlávk“. V roku 1927 začal vychádzať prvý slovenský chovateľský časopis „Slovenská farma“. Hneď v prvom čísle bol uverejnený článok K. Slimáka „Náš národný holub“ s pod-

titulom „Slovenský voláč bielohlavý“. V závere článku sa uvádza štandard SH vypracovaný K. Slimákom.

Prílevom cudzích plemien a vinou hospodárskej krízy v tridsiatych rokoch chov SH upadal. Druhá svetová vojna rovnako zanechala na jeho stavoch negatívne stopy a tak sa situácia ešte zhoršovala. Obrat k lepšiemu nastal po roku 1945, najmä v spojitosti so vznikom prvej chovateľskej organizácie na území SR, ktorá mala názov „Ústredie slovenských spolkov chovateľov drobného hospodárskeho zvieratstva“, a sídlo v Bratislave.

Novoutvorené Ústredie našlo svojho dobrého pomocníka v „Roľníckych novinách“, ktoré mali vtedy stálu rubriku „Slovenský drobnochov“. V tejto rubrike sa objavili prvé povojnové články o situácii v chovoch nášho SH. Tu píše Štefan Maár pod titulom „Pripustíme vyhynutie slovenských plemien holubov?“ (1947, str. 85). V tomto istom ročníku Roľníckych novín sa pod titulom „Slovenský hrvoliak bielohlavý“ znovu dočítame o SH niekoľko zaujímavostí, ktorými autor burcuje chovateľov za opätovné rozšírenie tohto nášho národného plemena a našlo patričnú ozvenu u chovateľov sústredených okolo K. Slimáka, ktorým rozvoj SH ležal na srdci.

Dňa 21.2.1949 sa zišli chovatelia v Novom Meste nad Váhom a založili si „Špeciálny spolok chovateľov SH“. Neskôr tento spolok bol premenovaný na „Klub chovateľov Slovenského hrvoliaka (KCHSH)“, ten pokračuje vo svojej činnosti doteraz a za svoje sídlo si členovia zvolili Veľké Kostoľany.

Slovenský hrvoliak bol oficiálne uznaný za samostatné plemeno pomerne neskoro až v roku 1951. Prvý raz ho podľa zachovaných písomností s najväčšou pravdepodobnosťou vystavil v roku 1924 v Trnave K. Fröhlich z Bratislavy pod názvom „bielohlavý voláč modrý“ a v roku 1926 pod názvom „slovenský voláč modrý bielohlavý“ K. Slimák na výstave v Bratislave.

Najväčší rozmach zaznamenal Klub chovateľov slovenských hrvoliakov v 60. - 80. rokoch 20. storočia. V tomto období mal klub

Dňa 20. januára 2019 sa pri príležitosti 70. výročia založenia Klubu chovateľov slovenských hrvoliakov a zároveň na zasadnutí výročnej členskej schôdzy klubu, stretli jeho členovia v obci Veľké Kostoľany.

Ocenenie Zlatý kosák 2019, ktorý získal Klub chovateľov slovenských hrvoliakov na výstave Agrokomplex v Nitre.

Podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ing. Gabriela Matečná odovzdáva ocenenie Zlatý kosák členovi výboru KCHSH Ing. Rastislavovi Bielikovi za šľachtenie a propagáciu slovenského hrvoliaka, nášho národného plemena holubov.

okolo 100 členov. Na národných výstavách bol slovenský hrvoliak najviac vystavovaným národným plemenom a odvtedy každoročne usporiada špeciálne výstavy. Tieto roky boli plodné vďaka zanietenej práci dlhoročného predsedu klubu p. Rudolfa Petrikoviča a kolektívu funkcionárov a chovateľov okolo neho. Vzorník v tomto období prešiel viacerými zmenami a úpravami. Dodnes práve jeho posledná úprava z tohto obdobia, vypracovaná p. Milanom Šimovcom, tvorí kostru súčasne platného vzorníka. Je na škodu vecí, že sa spisová agenda z tohto obdobia, ale najmä dokumenty a aj účtovné doklady z konca tisícročia, či už úmyselne alebo nedbalosťou, pričinením jedného bývalého funkcionára klubu a vzázu stratili alebo boli zničené. Odišiel s ňou i kus histórie a hlavne štatistických údajov o činnosti klubu.

Prelom tisícročí sa tak ako u všetkých plemien z bývalého východného bloku, niesol v znamení nových šľachtiteľských trendov spojených so snahou urobiť z tohto plemena konkurencieschopného hrvoliaka západným plemenám. Toto sa odradilo v aktualizácii vzorníka, ktorý bol vďaka iniciatíve výboru klubu chovateľov hrvoliakov (Vincent Filín, Ivo Podberský st., Ing. Ivan Krivosudský, Jozef Magula, Štefan Šenkár, Ing. Ivo Podberský a Ladislav Šipoš) s príspevom Ing. Jozefa Demetera úspešne schválený ako v Nemeckom vzorníku plemien holubov – Deutsche Rassetauben Standard, považovaný za Európsky, tak aj v Americkom vzorníku plemien holubov – Book of Standards plemien holubov. Týmto si naše krásne národné plemeno hrvoliakov zabezpečilo svoju „nesmrteľnosť“.

Pri príležitosti konania špeciálnej výstavy a výročnej členskej schôdze, ktorá sa uskutočnila dňa 20. 1. 2019 vo Veľkých Kostoľanoch, si členovia klubu dôstojne jeho 70. výročie založenia pripomenuli či už vydaním pamätnej medaily, ako aj osobitným ocenením udeleným výborom klubu, ktoré prevzali 8. členovia klubu za dlhoročný prínos pri šľachtení a propagácii slovenského hrvoliaka doma i v zahraničí. Ocenenie v podobe obrazu si prevzali p. Ján Balázs a Štefan Šenkár za čierne; Milan Fígel a Ivo Podberský st. za červené,

MVDr. Albert Halmo za menej chované, Jozef Magula za modré čiernopásavé, Michal Matuš za modré bielopásavé a Eugen Škvarenina za modré šupinaté. Pamätnou medailou boli v mene klubu ocenení aj všetci členovia ústrednej holubiarskej komisie, ako prejav vďaky za vzájomnú dlhoročnú a ústretovú spoluprácu pri propagácii a výstavnej činnosti slovenského hrvoliaka.

Vyvrcholením osláv 70. výročia založenia nášho klubu, sa napokon určite stala výstava Agrokomplex Nitra 2019, kde náš klub, už druhýkrát v histórii, dostal za svoju činnosť z rúk podpredsedníčky vlády a ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ing. Gabriely Matečnej ocenenie najvyššie, **Zlatý kosák!** Je ocenením práce všetkých našich členov, ktorí aj keď nie vždy ľahkej spoločenskej a ekonomickej situácii, v ktorej žijeme, sú ochotní venovať svoj voľný čas a aj nemalé finančné prostriedky na chov a propagáciu tohto krásneho národného plemena. V mene výboru klubu im vyjadrujeme veľké poďakovanie!

Dnes je SH rozšírený skoro po celom území západného Slovenska. V menšom rozsahu sa chová aj na východnom a strednom Slovensku a v zahraničí v Čechách, ojedinele v Nemecku a Rakúsku. Fakticky už popísanými krokmi pri zverejnení vzorníka, je ho možné nielen chovať ale i vystavovať kdekoľvek vo svete.

Výbor klubu verí, že nastolený vysoký trend práce a činnosti klubu zostane zachovaný aj v budúcnosti a vyhnú sa mu vzťahové a ekonomicke problémy, ktoré by viedli k jeho stagnácii alebo nebudaj ohrozili jeho existenciu tak, ako sa to stalo iným klubom v tomto chovateľskom obore. Práve dobré a korektné vzťahy, ale najmä vzájomná úcta a dôstojná komunikácia sú prvoradým predpokladom naplnenia tohto cieľa.

Veríme, že členovia nášho klubu nesklamú a uzavrieme tento jubilejný rok dôstojnou prezentáciou slovenského hrvoliaka na CVZ Nitra 2019 a následnej ŠV konanej vo Veľkých Kostoľanoch v januári 2020. Záverom chceme vyzvať všetkých tých chovateľov, ktorí sa chovom tohto plemena zaoberajú a ktorí majú záujem o slušnú a korektnú spoluprácu pri šľachtení a výstavnej činnosti slovenského hrvoliaka, aby sa k nám pridali a stali sa členmi nášho klubu.

Zdroj:

*Slovenský hrvoliak (Štefan Maár)
Pamätnica KCHSH k 35. výročiu založenia klubu (Milan Šimovec a kolektív)
Monografia slovenského hrvoliaka (výbor KCHSH)*

Výbor klubu

Plaketa k 70. výročiu založenia klubu KCHSH (predná strana/ zadná strana).